

АНАЛИЗ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО РЫНКА ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ, КОТОРЫЕ ИСПОЛЬЗУЮТСЯ ПРИ СИНДРОМЕ ХРОНИЧЕСКОЙ УСТАЛОСТИ

М.В. Лелека, В.Ф. Тюрина, Н.П. Свистун

*Тернопольский государственный медицинский университет
имени И.Я. Горбачевского*

Резюме: изучен рынок лекарственных средств, которые можно использовать с лечебной целью при синдроме хронической усталости, обоснована актуальность создания нового препарата – таблеток на основе кислоты янтарной, кислоты аскорбиновой и рутина и их использование при синдроме хронической усталости.

Ключевые слова: фармацевтический рынок, лекарственные средства, синдром хронической усталости.

ANALYSIS OF PHARMACEUTICAL MARKET OF REMEDIES WHICH ARE USED AT CHRONIC FATIGUE SYNDROME

M.V. Leleka, V.F. Tyurina, N.P. Svystun

Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky

Summary: the market of remedies which can be used for treatment of chronic fatigue syndrome has been studied, the actuality of elaboration of a new medicinal preparation – tablets on the basis of amber acid, ascorbic acid and rutin and their application at chronic fatigue syndrome has been substantiated.

Key words: pharmaceutical market, medicinal preparations, chronic fatigue syndrome.

Рекомендована канд. фармац. наук, доц. Л.В. Соколовою

УДК: 615.451.22:615.07:615.246.2

ВИВЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ПЕРОРАЛЬНОЇ СУСПЕНЗІЇ “ЕНТЕРОСИЛ”

© **Г.Б. Ходарченко, О.І. Тихонов, Л.Д. Грицан**

Національний фармацевтичний університет, Харків

Резюме: теоретично та експериментально обґрунтовано доцільність створення пероральної суспензії на основі активної субстанції – силіксу для лікування та профілактики діарей різного походження. Експериментально доведено стабільність розробленої суспензії “Ентеросил” протягом двох років за умов зберігання при двох температурних режимах.

Ключові слова: суспензія, стабільність, сорбент.

ВСТУП. В Україні захворюваність на гострі кишкові інфекції посідає значне місце серед інфекційних хвороб. На сьогодні проведено багато досліджень з метою вивчення етіології, патогенезу гострих та хронічних інфекцій кишечника, що супроводжуються діареями. Основні патологічні зміни в організмі хворих на гострі кишкові інфекції пов'язані з дією токсинів ентеробактерій. Саме тому ентеросорбція, як один із видів сорбційних методів детоксикації, посідає важливе місце

у комплексному лікуванні таких захворювань. Крім того, спостерігається чимало випадків діареї неінфекційної етіології, у лікуванні яких сорбентам також належить чільне місце [9, 12].

За останні роки сорбційні технології детоксикації організму – гемо-, ентеро-, аплікаційна сорбція – отримали значне поширення у багатьох галузях медицини. Принциповим моментом терапії гострих кишкових інфекцій є методи детоксикації за допомогою речовин-сорбентів, що

діють як у крові (гемосорбція), так і в порожнині кишечника (ентеросорбція) [1, 2, 4, 14].

Відомо, що лікарські засоби, які складають групу ентросорбентів, застосовуються у медицині декілька тисячоліть. Потужний поштовх до створення високоефективних сорбентів надала підвищена зацікавленість до них у зв'язку з погіршенням стану навколишнього середовища, особливо у великих містах, де параметри повітря, води та багатьох харчових продуктів не відповідають санітарним вимогам.

До сорбентів, призначених для ентросорбції, висуваються наступні вимоги: по-перше, вони повинні мати високу ємність відносно широкого спектра токсичних речовин, мікробних клітин та бактеріальних токсинів, однаково добре діяти на різних ділянках кишечника (при різних значеннях рН, складі кишкового соку тощо); по-друге, не повинні викликати подразнення стінки шлунка та кишечника; по-третє, не повинні вміщувати токсичних домішок [13].

Останнім часом саме група неорганічних сорбентів (кремнеземи) є перспективною для використання у медичній практиці завдяки безсумнівному перевагам. До них можна віднести високу поверхневу активність, хімічну стійкість, відсут-

ність антигенних властивостей, а також незначну вартість. Одним із представників цієї групи є високодисперсний кремнезем (силікс), що був розроблений співробітниками Інституту хімії поверхні НАН України імені О.О. Чуйка [1-3, 10, 11].

В аспекті викладеного, створення вітчизняних лікарських препаратів комплексної сорбуючої дії для терапії діарей є актуальною проблемою.

Метою нашої роботи стало дослідження стабільності розробленої пероральної суспензії "Ентеросил" при різних температурних режимах.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ. На підставі вперше проведених комплексних досліджень нами були теоретично й експериментально обґрунтовані склад та оптимальна технологія нового лікарського препарату у вигляді пероральної суспензії, вивчені її фізико-хімічні, технологічні, а також мікробіологічні властивості [7, 8]. У процесі розробки оптимальної технології нами обґрунтовано спосіб та порядок введення діючої та допоміжних речовин до запропонованої суспензії, а також режим перемішування. Результати експериментальних досліджень дозволили обґрунтувати метод виготовлення пероральної суспензії з силіксом, адаптувати його до виробничих умов, скласти виробничу схему (рис. 1).

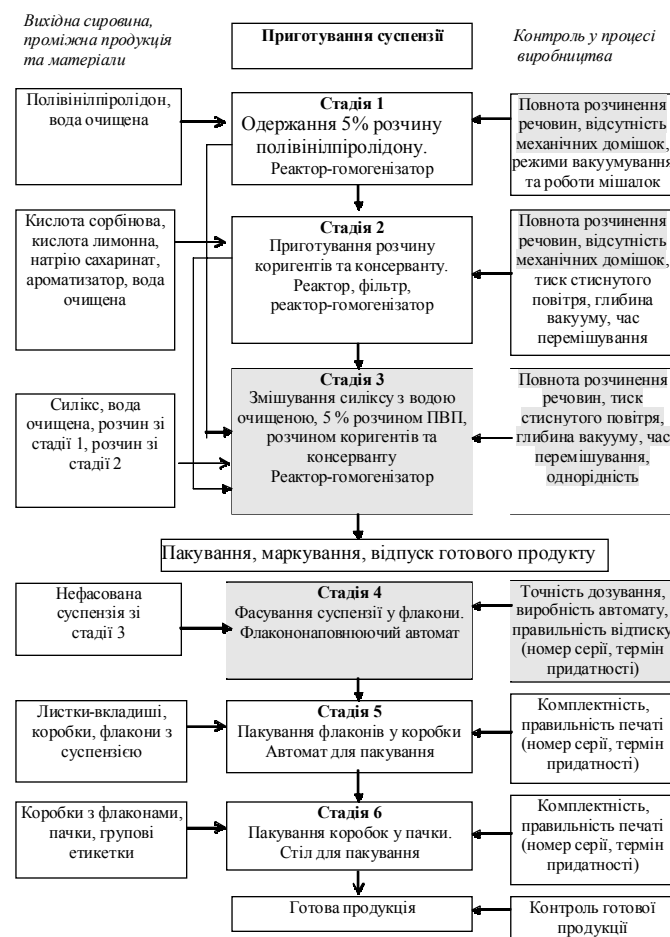

Рис. 1. Схема технологічного процесу виробництва пероральної суспензії із силіксом.

Ми запропонували методики ідентифікації та визначення кількісного вмісту основних і допоміжних речовин суспензії, які увійшли до проекту АНД. З метою здійснення контролю якості запропонованого препарату в процесі виготовлення та зберігання, нами були вивчені найбільш важливі показники якості суспензії відповідно до вимог ДФУ I вид., а також опрацьовані методики якісного та кількісного визначення інгредієнтів [6]. За результатами досліджень було одержано

деклараційний патент та опубліковано інформаційний лист на виготовлення препарату в умовах аптеки [4, 5].

РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ. Для вивчення стабільності пероральної суспензії у процесі зберігання, а також для визначення терміну придатності, різні серії препарату були закладені на зберігання у флаконах з темного скла при двох температурних режимах: $+(15\pm 25)^\circ\text{C}$ та $+(8\pm 15)^\circ\text{C}$. Дані дослідів наведені у таблиці 1.

Таблиця 1. Дослідження стабільності пероральної суспензії "Ентеросил" у процесі зберігання у флаконах з темного скла

Найменування показників	Початок	Зберігання при температурі $+(15\pm 25)^\circ\text{C}$				Зберігання при температурі $+(8\pm 15)^\circ\text{C}$			
		6 міс.	12 міс.	18 міс.	27 міс.	6 міс.	12 міс.	18 міс.	27 міс.
Зовнішній вигляд	Однорідна маса білого кольору зі специфічним запахом барбарису та приємним смаком								
Ідентифікація: -з 5% розчином амонію молібдату (кремній) -з розчином аміаку (кремній) -з розчином йоду (полівінілпіролідон)	синє забарвлення				синє забарвлення				
	гель кремнієвої кислоти				гель кремнієвої кислоти				
	червоно-коричневе забарвлення				червоно-коричневе забарвлення				
pH суспензії (від 3,6 до 4,0)	3,82±0,03	3,78±0,03	3,81±0,03	3,79±0,03	3,83±0,03	3,79±0,04	3,82±0,03	3,80±0,04	3,81±0,03
Маса вмісту флакону, г (від 97,0 до 103,0 г)	100,0±0,4	99,5±0,3	98,6±0,3	99,0±0,4	99,5±0,2	99,0±0,4	99,5±0,4	100,0±0,5	99,8±0,5
Вміст силіксу, % (від 3,6 до 4,4)	4,02±0,02	3,99±0,01	4,00±0,01	4,03±0,02	3,98±0,02	4,03±0,01	3,95±0,01	4,01±0,01	3,97±0,01
Вміст кислоти сорбінової, % (від 0,090 до 0,110)	0,102±0,001	0,099±0,001	0,101±0,001	0,098±0,001	0,100±0,001	0,099±0,001	0,102±0,001	0,099±0,002	0,101±0,002
Мікробна забрудненість: аеробних бактерій і грибів сумарно	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10
<i>P. aeruginosa</i> , <i>S. aureus</i>	Відсутність росту				Відсутність росту				
<i>Enterobacteriaceae</i>	Відсутність росту				Відсутність росту				

Примітка: n = 5.

За результатами проведених досліджень встановлено, що суспензія "Ентеросил" за всіма показниками якості відповідає вимогам проекту АНД протягом усього терміну спостереження, а саме 27 місяців. Тобто, експериментально встановлено, що термін придатності суспензії "Ентеросил" складає два роки зберігання при двох температурних режимах.

Література

1. Курищук К.В., Пентюк О.О., Погорелий В.К. Энтеросорбент "Силікс". Властивості та клінічне застосування / За ред. О.О.Чуйко. – Київ: Біофарма, 2000. – 16 с.
2. Медична хімія і клінічне застосування діоксиду кремнію / Чуйко О.О., Погорелий В.К., Пентюк О.О. та ін. – К.: Наукова думка, 2003. – 4150 с.
3. Пентюк О.О., Погорілий В.К., Чуйко Н.О. Лікувальні властивості ентеросорбенту силіксу – аморфного ультрадисперсного кремнезему // Медична хімія. – 2003. – Т.5, № 1. – С. 95-99.
4. Тихонов О.І., Вишневська Л.І., Ходарченко Г.Б., Грицан Л.Д. Деклараційний патент на винахід № 75185. Лікарський засіб у формі суспензії з сорбційною дією

ВИСНОВКИ. 1. Теоретично та експериментально доведено доцільність створення суспензії на основі активної субстанції силікс для лікування та профілактики діарей різного походження.

2. Експериментально доведено стабільність суспензії "Ентеросил" у процесі зберігання у флаконах з темного скла протягом 2-х років при температурних режимах $+(15\pm 25)^\circ\text{C}$ та $+(8\pm 15)^\circ\text{C}$.

для перорального застосування А61К 9/10. Опубл. 15.03.2006. Бюл. № 3. – 8 с.

5. Тихонов О.І., Ходарченко Г.Б., Вишневська Л.І. Склад і виготовлення пероральної суспензії із силіксом в умовах аптек // Інформаційний лист №179-2004. – Київ: Укрмедпатентінформ, 2004 – 4 с.

6. Тихонов О.І., Ходарченко Г.Б. Стандартизація пероральної суспензії "Ентеросил" // Зб. наук. ст. "Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики". – Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2006. – Вип. XV, Т. 2. – С. 296-299.

7. Ходарченко Г.Б., Тихонов О.І., Вишневська Л.І. Обґрунтування складу суспензії з силіксом // Фармацевтичний журнал. – 2004. – № 2. – С. 81-86.

8. Ходарченко Г.Б., Тихонов О.І., Грицан Л.Д. Вибір стабілізаторів при розробці суспензії з силіксом // Вісник фармації. – 2004. – № 1. – С. 39-42.
9. Ющук Н.Д., Бродов Л.Е. Инфекционные диареи // Рус. мед. журнал. – 2001. – Т. 9, № 16-17. – С. 1-11.
10. Characterization of fumed silicas and their interaction with water and dissolved proteins / I.F. Myronyuk, V.M. Gun'ko, V.V. Turov et al. // Coll. And Surf. A. – 2001. – Vol. 180, № 1-2. – P. 87-101.
11. Chemistry, physics and technology of surfaces / Editor-in-Chief A.A. Chuiko. – Kyiv: KM Academia, 2002. – Issues 7-8, 240 p.
12. Farthing M.J. Diarrhea: a significant world wide problem / Int. J. Antimicrob. Agent. – 2000. – Vol. 14, № 1. – P. 9-65.
13. Zeig S., Fridman E.A. Sorbent and their clinical application/ Ed. by C.Giordano. – New-York, San-Fransisco, 1980. – P. 275-294.

ИЗУЧЕНИЕ СТАБИЛЬНОСТИ ПЕРОРАЛЬНОЙ СУСПЕНЗИИ “ЭНТЕРОСИЛ”

А.Б. Ходарченко, А.И. Тихонов, Л.Д. Грицан

Национальный фармацевтический университет, Харьков

Резюме: теоретически и экспериментально обоснована целесообразность создания пероральной суспензии на основе активной субстанции – силикса для лечения и профилактики диарей различного происхождения. Экспериментально доказана стабильность суспензии “Энтеросил” в течение 2-х лет в процессе хранения при двух температурных режимах.

Ключевые слова: суспензия, стабильность, сорбент.

STUDY OF SUSPENSION “ENTEROSIL” STABILITY FOR INTERNAL APPLICATION

H.B. Khodarchenko, O.I. Tykhonov, L.D. Hrytsan

National Pharmaceutical University, Kharkiv

Summary: the expedience of creation of internal suspension is theoretically and experimentally grounded on the basis of active substance – silics for treatment and prophylaxis of diarrhoea of different origin. Stability of suspension “Enterosil” during 2 years is experimentally proved in the process of storage at two temperature conditions.

Key words: suspension, stability, sorbent.